

Конституція України закріплює...

... основи її суспільного і державного ладу, визначає напрями розвитку суспільства і держави, основи організації та діяльності органів публічної влади, встановлює конституційні гарантії здійснення прав і свобод людини і громадянина, спрямовує розвиток державної та самоврядної форм народовладдя ....

Конституція України

Із змінами, внесеними

Законами України

від 8 грудня 2004 року N 2222-IV,
від 1 лютого 2011 року N 2952-VI,
від 19 вересня 2013 року N 586-VII,
від 21 лютого 2014 року N 742-VII,
від 2 червня 2016 року N 1401-VIII,
від 07 лютого 2019 року, N 2680-VIII

Закон України

від 8 грудня 2004 року N 2222-IV

визнано таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним),

згідно з Рішенням Конституційного Суду України

від 30 вересня 2010 року N 20-рп/2010 у зв'язку з порушенням конституційної процедури його розгляду та прийняття

Положення Конституції України, прийнятої на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року, із змінами і доповненнями, внесеними законами України від 8 грудня 2004 року N 2222-IV, від 1 лютого 2011 року N 2952-VI, від 19 вересня 2013 року N 586-VII, визнано такими, що є чинними на території України згідно з Законом України від 21 лютого 2014 року N 742-VII

Верховна Рада України від імені Українського народу - громадян України всіх національностей, виражаючи суверенну волю народу, спираючись на

багатовікову історію українського державотворення і на основі здійсненого українською нацією, усім Українським народом права на самовизначення, дбаючи про забезпечення прав і свобод людини та гідних умов її життя, піклуючись про зміцнення громадянської злагоди на землі України та підтверджуючи європейську ідентичність Українського народу і незворотність європейського та євроатлантичного курсу України, прагнучи розвивати і зміцнювати демократичну, соціальну, правову державу, усвідомлюючи відповідальність перед Богом, власною совістю, попередніми, нинішнім та майбутніми поколіннями, керуючись Актом проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року, схваленим 1 грудня 1991 року всенародним голосуванням, приймає цю

Конституцію - Основний Закон України.

Розділ I Загальні засади

Розділ II Права, свободи та обов'язки людини і громадянина

Розділ III Вибори. Референдум

Розділ IV Верховна Рада України

Розділ V Президент України

Розділ VI Кабінет Міністрів України. Інші органи виконавчої влади

Розділ VII Прокуратура

Розділ VIII Правосуддя

Розділ IX Територіальний устрій України

Розділ X Автономна Республіка Крим

Розділ XI Місцеве самоврядування

Розділ XII Конституційний Суд України

Розділ XIII Внесення змін до Конституції України

Розділ XIV Прикінцеві положення

Розділ XV Перехідні положення

Конституція України
прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України
28 червня 1996 року

Конституція України як Основний Закон суспільства і держави

Чинна Конституція України пройшла складний шлях становлення і розвитку, еволюціонуючи у контексті генези вітчизняного конституційного права. Вона стала вершиною, найбільш значущим здобутком української теорії та практики конституціоналізму. Конституція України 1996 р. стала першою загальновизнаною в усьому світі вітчизняною конституцією незалежної Української держави, що визначила основи суспільного і державного ладу, права і свободи людини і громадянина, порядок організації та функціонування органів державної влади та органів місцевого самоврядування і правовий захист Конституції.

Конституція України 1996 р., як конституція четвертого покоління, увібрала в себе передові досягнення світового конституціоналізму і цілком відповідає міжнародним стандартам як щодо організації державної влади, так і щодо закріплення та гарантування основних прав і свобод громадян. Це підтверджено багатьма експертними висновками, у тому числі висновком Європейської комісії з конституційного права (Венеціанської комісії Ради Європи). Чинну Конституцію України характеризує, з одного боку, збереження наступництва в регулюванні багатьох сфер суспільного життя (назва та кількісний склад вищого представницького органу, максимально широкий спектр декларованих прав і свобод громадян, соціальний характер держави, виключно прямі вибори, широке застосування референдумів тощо), а з іншого, – суттєве оновлення нормативного матеріалу, що відображає революційні зміни, які відбулися в українському суспільстві з початку 90-х рр. ХХ ст.

Новели Конституції України 1996 р. можна умовно розподілити на дві групи:

1. Ті, що стосуються організації публічної влади в Україні:

- вперше отримав конституційне закріплення принцип юридичного верховенства Конституції та прямої дії її норм; закони та інші нормативно-правові акти повинні прийматися органами публічної влади тільки на основі Конституції і повинні відповідати їй (чч.2 і 3 ст.8);
- закріплено перехід від радянської республіки, що базувалася на принципах повновладдя рад і демократичного централізму, до напівпрезидентської республіки, в якій державна влада здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу і судову (ст.6);
- запроваджено новий механізм стримувань і противаг у системі вищих органів державної влади; більш чітко розподілена компетенція між ними;
- сформульовано нові принципи організації та здійснення публічної влади, такі як принцип правової, соціальної держави (ст. 1), верховенства права (ч.1 ст.8), визнання й гарантування місцевого самоврядування (ст.7), універсальної юрисдикції суду (ч.2 ст.124) тощо;

- засновано нові органи державної влади, такі як Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (ст.101), Рахункова палата (ст.98), Вища рада юстиції (ст.131), місцеві державні адміністрації (ст.118,119);
- правовий статус деяких органів публічної влади (зокрема Президента України, Конституційного Суду України, прокуратури, місцевих рад) зазнав суттєвих змін.

2. Ті, що стосуються основ правового статусу особи в Україні:

- закріплено нові принципи правового статусу особи, зокрема: найвища соціальна цінність людини (ст.3), непорушність і невідчужуваність основних прав і свобод (ст.21), взаємна відповідальність людини і держави (ч.2 ст.3, ст.68) визнання міжнародно-правових стандартів у галузі прав людини (ст.9) тощо;
- суттєво розширено перелік конституційних прав і свобод громадян; вперше закріплено право на життя, на підприємницьку діяльність, свободу світогляду, на достатній життєвий рівень;
- змінено перелік конституційних обов'язків громадян: вперше закріплено обов'язок сплачувати податки і збори, поважати державні символи; ліквідовано обов'язок охороняти соціалістичну власність; зміст інших обов'язків скореговано;
- суттєво розширено перелік юридичних гарантій основних прав і свобод громадян; вперше на конституційному рівні закріплено право кожного знати свої права і обов'язки, не виконувати явно злочинні розпорядження чи накази; неприпустимість обмеження конституційних прав і свобод, право на відшкодування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів публічної влади та їх посадових осіб;
- вперше визнано право людини звертатися за захистом своїх прав до міжнародних судових установ чи відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна;
- передбачено нові правозахисні інститути, як-то Уповноважений Верховної Ради України з прав людини чи Конституційний Суд України; гарантом додержання прав і свобод людини і громадянина проголошено Президента України;
- вперше закріплено, що Конституція не може бути змінена, якщо зміни передбачають скасування чи обмеження прав і свобод людини і громадянина (ч.1 ст.157).

Прийняття п'ятою сесією Верховної Ради України 28 червня 1996 р. Конституції України стало найважливішою історичною подією в житті українського народу після проголошення 24 серпня 1991 р. незалежності України і схвалення 1 грудня 1991 р. всенародним голосуванням Акта проголошення незалежності України. Тим самим було завершено процес становлення України як суверенної держави, яка має власний Основний Закон.

Прийняття Конституції засвідчило досягнення певної стабільності в українському суспільстві. Адже сам цей процес, як правило, зумовлюється переходом суспільства до якісно нового стану; в Україні результатом зміни суспільного ладу стало формування громадянського суспільства і демократичної, соціальної, правової

держави. Конституція України закріплює основи її суспільного і державного ладу, визначає напрями розвитку суспільства і держави, основи організації та діяльності органів публічної влади, встановлює конституційні гарантії здійснення прав і свобод людини і громадянина, спрямовує розвиток державної та самоврядної форм народовладдя. Вона є Основним Законом не тільки держави, а й суспільства, оскільки встановлює засади організації не лише державного механізму, але й інститутів громадянського суспільства, визначає державний і суспільний лад України.

*Завідувач кафедри конституційного і міжнародного права
факультету № 4 ХНУВС, доктор юридичних наук, доцент,
підполковник поліції Микола Марчук 28-06-2021*

В Україні щороку видаються тексти Конституції України в різноманітних форматах

Текст цього видання Конституції України відповідає офіційному тексту сайту Верховної Ради України, а також тексту, який опублікований в офіційних друкованих виданнях. Харків, Видавництво «Право», 2022 р., 76 с.

*У виданні представлена Конституція України станом на 19 серпня 2020 року.
Офіційне видання. Обкладинка тверда. Київ, видавництво «Алерта», 2019 р., 64 с.*

Конституція України, - видання 2023 року 2023 р.

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ

jurkniga.ua

Конституція України. Зменшений формат А6. Київ, видавництво Алерта, 2020 р.

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ

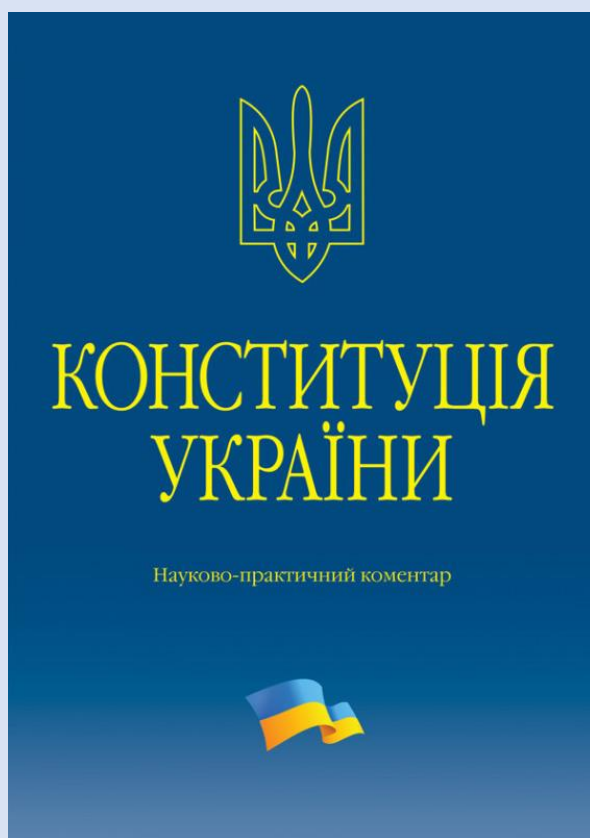

СТАНОМ НА
01.01.2020

 НОРМА
ПРАВА®

jurkniga.ua

У виданні представлена Конституція України - Основний Закон України, із змінами станом на 01.01.2020 року. Видання містить постатейний зміст та має зручний формат (В6) для повсякденного використання

Конституція України. Науково-практичний коментар. 2022 р.

У цій роботі розкриті положення чинної Конституції України та питання їх реалізації з урахуванням Акту проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року, а також міжнародних правових актів, рішень Конституційного Суду України та Європейського суду з прав людини. Ґрунтовно розкриті доктринальні питання правової держави, проблеми реалізації принципу розподілу влади та формування механізмів стримувань і противаг, розвитку системи гарантій прав і свобод людини, удосконалення інститутів правничої допомоги та захисту, забезпечення правосуддя. Проаналізовані проблеми верховенства права, юридичної визначеності та конкуренції правових норм. Значну увагу приділено реалізації стратегічної мети суспільства – розбудові суверенної, незалежної, соціальної правової держави. Внесені пропозиції щодо удосконалення законодавства та практики його застосування.

Конституція України з науково-практичним коментарем. Приведений аналіз кожної статті основного закону в редакції 2016 року і ряду нових документів, внесених на момент 20 травня 2017 р. Ексклюзивне видання. Дизайн книги пропонується у вигляді шкіряної обкладинки ручної роботи з рельєфним тисненням з позолотою сусальним золотом.

В Україні визнається і діє принцип верховенства права. Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй.

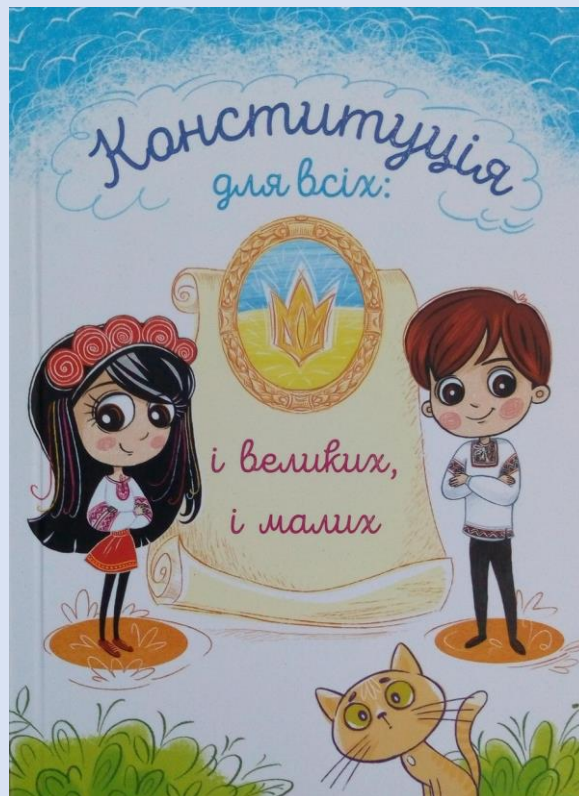
Норми Конституції України є нормами прямої дії. Звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується. Чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України. Укладення міжнародних договорів, які суперечать Конституції України, можливе лише після внесення відповідних змін до Конституції України.

Дійсна станом на 1.03.2021 р.

Конституція України. Подарункове видання. Харків, видавництво» Право», 124 с. тверда палітурка

Конституція - Основний Закон України, за яким живе країна. Конституція визначає основи держави, головні права та обов'язки людини, організацію влади. З Конституції починається правова освіта, що формує свідомого громадянина. Перша в Україні віршована Конституція дає дітям уявлення про її зміст та найважливіші положення. Видавництво «Панорама», 2021 р., 148 с.

*Науково-практичний коментар Конституції України. (Збільшений формат)
За загальною редакцією доктора юридичних наук, заслуженого юриста України
Чижмарь Катерини Іванівни, кандидата юридичних наук, доцента, заслуженого
юриста України Лавриновича Олександра Володимировича 2020 р. 290 с. Виробник
ЦУЛ.*

*У даному науково-практичному коментарі подано постатейний аналіз чинної
редакції Конституції України. Наведено офіційний текст чинної Конституції
України, а також найновіші документи, що стосуються планованих
конституційних змін. Видання розраховано на студентів, аспірантів і викладачів
юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів, депутатів
представницьких органів влади усіх рівнів, суддів та працівників суду, інших
державних службовців, а також усіх, хто цікавиться актуальними питаннями і
проблемами конституційного права України.*

Бібліотека ОІППО

червень 2023 р.